

Innholdsfortegnelse

Forord	5
Kapittel 1 Innledning	11
1.1 Emnet for fremstillingen	11
1.2 Hva går ulovfestet skattemessig gjennomskjæring ut på?	13
1.3 Forholdet mellom gjennomskjæring, omgåelse og spørsmålet om vektlegging av form eller innhold	14
1.4 Skattemessig gjennomskjæring – forholdet mellom form og innhold	16
1.5 Nærmere om temaet for fremstillingen	19
1.6 Lovvedtak som premiss for virkeområdet for ulovfestet skattemessig gjennomskjæring – legalitetsprinsippet	21
1.7 Om valget av systematikk – hvordan bør boken leses?	25
Kapittel 2 Ulovfestet skattemessig gjennomskjæring – de sentrale høyesterettsavgjørelsene	29
2.1 Innledning	30
2.2 Dommer om realisasjon	33
2.3 Dommer vedrørende utbyttebeskatning	86
2.4 Salg av selskap – konsekvenser for det solgte selskapets skatteposisjoner	128
2.5 En tilordningsdom – Conoco, Rt 2008 s. 1537	148
2.6 Dommer om personinntekt	156
2.7 Arveavgiftsdommene	173
2.8 Merverdiavgift – Rt 2011 s. 213, Invex	188
2.9 De øvrig dommene	189
2.10 Høyesteretts referanser til tidligere avgjørelser – Oversikt	193
2.11 Fundamentet for skattemessig gjennomskjæring – avgjørelsenes betydning som prejudikater	197
2.12 Kort oppsummering	198

Kapittel 3 Nærmere om hva ulovfestet skattemessig gjennomskjæring innebærer. Innledning.	200
3.1 Innledning.	200
3.2 Skattemessig gjennomskjæring – endring av reglens innhold eller en faktumbeskrivelse relatert til den aktuelle regel?	202
3.3 Er skattemessig gjennomskjæring en undergruppe av en Form/Innhold-diskusjon?	204
3.4 Forholdet mellom omgåelse og skattemessig gjennomskjæring	207
3.5 Forholdet mellom skattemessig gjennomskjæring og «alminnelig lovtolking»	210
3.6 Om kvantitative grenser – illustrert gjennom Krysseiedommene (Essem, Tannlegedommen og Hex)	212
3.7 Forholdet til EMK	216
Kapittel 4 Skattemessig gjennomskjæring – nærmere om vilkårene	221
4.1 Innledning.	221
4.2 Vilkårene for skatterettslig gjennomskjæring. Introduksjon til «To vilkårs-læren»	223
4.3 Grunnvilkåret for gjennomskjæring – skattemessig motivasjon	229
4.4 Tilleggsvilkåret.	250
4.5 De konkrete avveininger i gjennomskjæringsdommene	264
4.6 Oppsummering.	275
Kapittel 5 Virkningene av skattemessig gjennomskjæring	277
5.1 Innledning.	277
5.2 Gjennomgåelse av virkningene som er forfeftet i praksis.	281
5.3 Kan et selskaps skatterettslige identitet underkjennes på grunnlag av gjennomskjæring?	289
5.4 Kan en tvist om skattemessig gjennomskjæring få konsekvenser for skattyterens «aktivitetsplikt» etter materielle bestemmelser?	289
5.5 Kan skattemessig gjennomskjæring gi en skattyter rett til omgjøring av disposisjoner, med virkning for beskatningen?	290
Kapittel 6 Gjennomskjæring – opplysningsplikt, tilleggsskatt og straff	292
6.1 Innledning.	292
6.2 Om opplysningsplikten etter ligningsloven	292
6.3 Tilleggsskatt	296
6.4 Straffebestemmelsene i ligningsloven	297
Kapittel 7 Nærmere om gjennomskjæring i praksis.	299
7.1 Innledning – Fellestrekk ved gjennomskjæringssakene?	299
7.2 Bruk av særskilte verdsettelsesregler ved verdsettelse av formue	301
7.3 Realisasjon i flere ledd	303
7.3.1 Særlig om transaksjonskjeder	303

7.3.2	Oversikt over praksis	305
7.3.3	Hvor langt rekker gjennomskjæring i videresalgstilfellene?	306
7.3.4	Nærmere om tilfellene av diskontinuitet	308
7.3.5	Kontinuitet for aksjer og selskapsandeler	309
7.3.6	Vurdering av praksis	310
7.4	Spørsmål om det foreligger realisasjon, i omorganiserings-situasjoner.	311
7.5	Utbyttebeskatning.	312
7.6	Konsekvenser av aksjesalg for det solgte selskaps skatteposisjoner	313
7.7	Andre tilfelle av tvister vedrørende et selskaps identitet som skattesubjekt, enten det dreier seg om fullstendig underkjennelse eller delvis tilsidesettelse	315
7.8	Skillet mellom saker som involverer juridiske personer og saker som ikke gjør det. Nærmere om juridiske personer	317
7.9	Omorganisering innenfor rammen av én økonomi.	318
7.10	Delingsreglene	319
7.11	Andre innfallsvinkler	320
7.12	Gjennomskjæring – skillet mellom dommene som prejudikater og som bidrag til juridisk metode.	321
7.13	Gjennomskjæring – den internasjonale dimensjonen.	322
7.14	Bevismessige utfordringer?	328
7.15	Kan man stille krav til lovgiver?	329

Kapittel 8

Lovfestet gjennomskjæring	331
8.1 Innledning.	331
8.2 Skatteloven § 13-1	333
8.2.1 Innledning	333
8.2.2 Paragraf 13-1s forhistorie	334
8.3 Skatteloven § 54 annet ledd – den selgende gruppe.	347
8.4 Skatteloven § 14-90	349
8.5 NOKUS-reglene, skatteloven § 10-60 flg.	350
8.6 Andre gjennomskjæringsbestemmelser i skattelovgivningen?	350
8.7 Oppsummering.	352
8.8 Lovlige og ulovlige disposisjoner?.	352
8.9 Hvilke føringer har lovgiver gitt?.	355
8.10 Lovregulering av skattemessig gjennomskjæring? Lovforslaget i Ot.prp. nr. 16 (1991–92).	356

Kapittel 9 Avsluttende bemerkninger om ulovfestet skattemessig gjennomskjæring.	376
9.1 Skatt er politikk	376
9.2 Det ideologiske fundamentet for skattemessig gjennomskjæring	378
9.3 Et hjertesukk.	379
9.4 Hvorfor har det ikke skjedd noen nevneverdig avklaring i løpet av de siste 50 år?	380
9.5 Om form og realitet	381
9.6 Om To vilkårs-læren.	384
9.7 Betydningen av gjennomskjæringspraksis	388
9.8 Sammenhengen mellom lovgivers aktivitet og behovet for gjennomskjæring	389
9.9 Situasjonen når Høyesteretts føringer mht. skattemessig gjennomskjæring skal følges opp i praksis	391
9.10 Trenger vi en lovregulering av skattemessig gjennomskjæring?.. . . .	396
9.11 Oppsummering.	398
Vedlegg Oversikt over eldre praksis (frem til 1966)	400
1 Innledning.	400
2 Praksis frem til 1945 – Innledning.	401
3 Eldre dommer (avsagt før 1945)	402
4 Oppsummering – perioden frem til Den annen verdenskrig	409
5 Det samlede bilde.	412
6 Praksis fra 1945 til og med 1965 – Innledning	414
7 Kronologisk oversikt over rettsavgjørelsene	415
8 Kollbjørgdommen, Rt 1961 s. 1195.	420
9 Siracodommen, Rt 1963 s. 478	423
10 Oppsummering – praksis i perioden 1945–1965 (frem til Vestlandske Vassdrag-dommen).	425
11 Status i 1965.	425
Domsregister	428
Stikkord	434